

Az építési K+F és az EU csatlakozás

Gereben Zoltán
vezérigazgató
Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Kht. – ÉMI

A hazai építőipari kutatás az elmúlt kb. 2 évtizedben szinte teljesen leépült. Anélkül, hogy az ezt megelőző időszak építőipari kutatásának kritikájába bocsátkoznánk, megállapítható, hogy ez a folyamat lényegében szükségszerű velejárója volt a nagy központi célprogramok és minisztériumi megbízások megszűnésének, valamint a nagy állami építőipari vállalatok fokozatos leépülésével párhuzamosan a tőlük érkező K+F feladatok elapadásának. Ez a körülmény az építőipar két műszaki fejlesztési bázisa, az Építésügyi Minőségellenőrző Intézet (ÉMI) és az Építéstudományi Intézet (ÉTI) közül elsősorban az utóbbit hozta kritikus helyzetbe.

Ennek következménye volt, hogy az ÉTI-t a tulajdonos Gazdasági Minisztérium 1998-ban, az akkor már Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Rt.-ként működő ÉMI-be olvasztotta. (A teljesség kedvéért szükséges megjegyezni, hogy az ÉMI Rt. 2000-ben Kht.-vá alakult át, s azóta mint ilyen működik.)

Az ÉMI vezetése 1992. évi hivatalba lépése óta tudatában volt annak, hogy az építőipari K+F iránti igény csak a gazdasági átmenettel velejáró krízishelyzet mérséklődése után ébredhet újra, s akkor is a megújulás nem a régi alapokon, hanem csakis az új gazdasági és társadalmi környezet támasztotta követelmények talaján következhet be.

Az átmeneti időszakban, mindmáig, az ÉMI vezetését két meggyőződés vezérelte:

- Először, hogy - bár az ÉMI tevékenysége ebben az időben elsősorban a minőségvizsgálatra, illetve az építési termékek alkalmasságának vizsgálatára irányult - az építési K+F és a minőségellenőrzés, -vizsgálat eszközök és szellemi erőforrások tekintetében ugyanazt igényli, tehát a színvonalas minőségügyi tevékenységgel az ÉMI az építőipari K+F jövőjének is ágyaz.
- Másodszor, hogy az építőipari K+F beindítása érdekében minden lehetőséget meg kell ragadnia az európai építési kutatás mértékadó szervezeteivel való kapcsolat építéséhez az EU kutatási keretprogramjaihoz való csatlakozás érdekében.

A kiindulást ez utóbbi tekintetében azok a szakmai kapcsolatok adták, amelyeket már a 90-es éveket megelőzően - inkább személyekhez kötöten több, tekintélyes európai építési kutató intézettel, valamint - intézményesített formában - Nemzetközi Építési Kutatási Tanáccsal (CIB) kiépített, illetve ápol. E kapcsolatokra alapozottan az ÉMI 1992 óta folyamatosan jelen van a CIB elnökségében; 1993-ban megfigyelő tagja lett, 1995 óta teljes jogú tagja az UEAtc-nek (Union Européenne pour l'Agrément technique dans la construction - Európai Szövetség az Építőipari Alkalmassági Bizonyítványok Kiadására); 1998 óta megfigyelő tagja (a teljes jogú tagság Magyarország teljes jogú EU-tagságának bekövetkeztével együtt jön létre) az EU Építési Termékdirektívájának rendelkezése alapján létesített EOTA-nak (European Organization for Technical Approvals - Európai Szervezet Műszaki Engedélyek Kiadására); 2000-ben pedig teljes jogú tagjává fogadta az ENBRI (European Network of Building Research Institutes - Építőipari Kutatóintézetek Európai Hálózata), amely szervezet kiemelt szerepet játszik az EU kutatási keretprogramjain belül az építési K+F stratégia meghatározásában . Ez irányú tevékenységére az EU Bizottsága is támaszkodik.

Szűkebb szakterületet, a tűzvédelmet fogja át , de e terület jelentőségénél és a szervezet tekintélyénél fogva nem hagyható ki a sorból az ÉMI EGOLF (European Group of Official Laboratories of Fire Testing) -tagsága sem.

E környezetben szerzett megbecsülésének köszönhetően az ÉMI ma már 6 megkezdett EU / 5. Keretprogram projektben, illetve hálózatban van jelen. Ezek a következők:

- **CRISP** - Construction and City Related Indicators of Sustainability (A fenntartha-

tóság építés és város vonatkozású indikátorai)

HÁLÓZAT

Feladat olyan indikátoroknak a meghatározása, amelyekkel az építés, illetve a városok vonatkozásában jellemezhető a fenntarthatóság.

- **PeBBu** – Performance Based Building (Teljesítmény – elvű építés)

HÁLÓZAT

Feladat a teljesítmény-elv érvényre juttatásával azoknak az akadályoknak, korlátoknak a kiküszöbölése, amelyeket a leíró jellegű szabályozások, követelmények támasztanak a szervezeti és műszki fejlesztés terén az építőiparban.

- **E-CORE** – European Construction Research (Európai Építőipari Kutatás)

HÁLÓZAT

Feladat adatbázis kiépítése az Európa szerte folyó építőipari kutatásokról és átfogó európai építőipari K+F stratégia kidolgozása.

- **EGCN** - European Green Cities Network (Európai zöld város hálózat)

HÁLÓZAT

Feladat a fenntartható városi lakókörnyezet irányába való fejlődés felgyorsítása az innováció előmozdításával és a vonatkozó piac élénkítésével.

- **FLAMERET** – Flame Retardant Surface Matrerials (Tűzgátló bevonati anyagok)

PROJEKT

Feladat a közlekedés és egyéb területek számára tűzgátló bevonati anyagok Kifejlesztése

- **FIRE-TECH** - Fire Risk Evaluation to European Cultural Heritage (Tűzkockázat elemzése az európai kulturális örökségnél)

PROJEKT

Feladat a prioritások számszerűsítése és a tűzvédelmi stratégiák optimalizálása.

Az európai építőipari kutató szervezetek ma már az EU 6. Keretprogramjának e szakterületre vonatkozó munkaprogramján dolgoznak. E tevékenységben aktív társaik az építőanyag-gyártó és építőipari kivitelező vállalatok európai szövetségei. Ugyanakkor , ha a hazai helyzetet tekintjük, azt kell látnunk , hogy az építőanyag-gyártó és építőipari kivitelező vállalataink az ágazaton végigzúduló privatizációs hullám után még sokkal inkább cégeik szervezeti és gazdasági stabilizációjának mindennapi feladataival vannak elfoglalva, mint a távlati gondolkodásra épülő K+F stratégiájuk alakításával. Hogy pedig ez utóbbi tényleges stabilizációjuknak és hosszútávú prosperitásuknak igazi záloga, azt senki sem vitathatja. Különösen akkor nem, ha számításba vesszük a versenyhelyzetnek az EU csatlakozással nemsokára nyilván együtt járó éleződését.

Amennyiben a magyar építőanyag- és építőipart az adott környezetben valóban helyzetbe kívánjuk hozni, akkor nem tekinthetünk el

- sem az ágazat hazai állapotának és problémáinak mélyreható, konzekvens elemzésétől,
- sem az európai nemzetközi trendek módszeres figyelésétől, azoknak a folyamatokba való közvetlen bekapcsolódás révén megvalósítható követésétől.

Az ÉMI, az Oktatási Minisztérium Kutatás – Fejlesztési Helyettes Államtitkárságának megbízása alapján megkezdte hazai építőipari K+F stratégia kidolgozását .E munkában együttműködnek mindazok a szervezetek, amelyek szerepet játszanak a magyar építőipar jövőjének alakításában.